

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 1185/11**, rješavajući apelaciju **Dragana Makivića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica

Miodrag Simović, potpredsjednik

Seada Palavrić, potpredsjednica

Mato Tadić, sudija

Mirsad Ćeman, sudija

Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 14. maja 2015. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Dragana Makivića**.

Utvrđuje se povreda člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj X-KŽ-06/193 od 26. januara 2011. godine.

Predmet se vraća Sudu Bosne i Hercegovine koji je dužan po hitnom postupku donijeti novu odluku, u skladu s članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Sudu Bosne i Hercegovine da, u skladu s članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od 90 dana od dana dostavljanja ove odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj AP 1185/11 od 28. februara 2013. godine.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Dragan Makivić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Banje Luke, kojeg zastupaju Miroslav Mikeš, advokat iz Banje Luke, Ragib Hadžić, advokat iz Zenice, i Kerim Čelik, advokat iz Sarajeva, podnio je 11. marta 2011. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj X-Kž-06/193 od 26. januara 2011. godine i Presude Suda BiH broj X-K-06/193 od 23. juna 2010. godine. Apelant je dopunio apelaciju 22. marta 2011. godine, 27. aprila 2011. godine, 11. februara 2013. godine i 24. juna 2014. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 60/05, 64/08 i 51/09), koja su važila u vrijeme preduzimanja navedenih radnji, od Suda BiH i Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo BiH) zatraženo je 13. marta 2012. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Sud BiH je odgovorio 26. marta 2012. godine. Tužilaštvo BiH nije odgovorilo na apelaciju.

4. Malo vijeće Ustavnog suda je odlukama broj AP 1185/11 od 19. jula i 11. oktobra 2012. godine (dostupne na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba) odbilo kao neosnovane apelantove zahtjeve za donošenje privremene mjere.

5. Odlukom broj AP 1185/11 od 28. februara 2013. godine (dostupna na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba), Malo vijeće Ustavnog suda usvojilo je apelantov zahtjev (od 12. februara 2013. godine) za donošenje privremene mjere kojom je odložilo izvršenje Presude Suda BiH broj X-Kž-06/193 od 26. januara 2011. godine do donošenja konačne odluke o apelaciji.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Uvodne napomene

7. Naredbom Tužilaštva BiH o provođenju istrage broj KT-376/06 od 18. marta 2008. godine apelant, zatim Džavid Mečević i još drugih pet osumnjičenih osumnjičeni su da su počinili krivična djela, i to apelant krivično djelo organiziranog kriminala iz člana 250. stav 3. u vezi s krivičnim djelom porezne utaje iz člana 210. tačke 1, 2. i 5. Krivičnog zakona BiH (u daljnjem tekstu: KZBiH) i krivičnim djelom porezne utaje iz člana 273. Krivičnog zakona Federacije BiH (u daljnjem tekstu: KZFBiH), dok je Džavid Mečević osumnjičen da je počinio krivična djela organiziranog kriminala iz člana 250. stav 1. u vezi s krivičnim djelom pranja novca iz člana 209. KZBiH.

8. Tužilaštvo BiH je 15. maja 2008. godine s Džavidom Mečevićem zaključilo Sporazum o imunitetu broj KT-376/06. U Sporazumu je, između ostalog, navedeno da osumnjičeni Džavid Mečević, ukoliko potpiše Sporazum, ima obavezu da saopšti potpunu istinu o svemu što ga se pita i da ne smije sakriti, dodati ili promijeniti ništa od onoga što mu je poznato o stvarima o kojima bude pitan vezano za predmet broj KT-376/06 i naredbu od 18. marta 2008. godine.

9. Tužilaštvo BiH je Naredbom o obustavi istrage broj KT-376/06 od 15. maja 2008. godine obustavilo istragu protiv osumnjičenog Džavida Mečevića. U obrazloženju naredbe o obustavi istrage navedeno je da je Tužilaštvo BiH na osnovu izvještaja o počinjenom krivičnom djelu MUP-a Zeničko-dobojskog kantona od 10. januara 2007. godine donijelo naredbu o provođenju istrage protiv više lica zbog krivičnih djela organiziranog kriminala iz člana 250. KZBiH, utaje poreza iz člana 210. KZBiH i člana 273. KZFBiH i pranja novca iz člana 209. KZBiH, pa između ostalih i protiv Džavida Mečevića zbog krivičnog djela iz čl. 250. i 209. KZBiH. Imajući u vidu, kako je dalje navedeno, da je Džavid Mečević prijavio ovlaštenim službenim licima sumnjive transakcije novca, te da je od njega policija MUP-a Zeničko-dobojskog kantona uzela izjavu 12. juna 2006. godine, zatim da je u policiji saslušan kao svjedok 8. novembra 2006. godine, Tužilaštvo BiH je 15. maja 2008. godine navedenom licu dalo imunitet u odnosu na radnje navedene u naredbi o provođenju istrage od 18. marta 2008. godine. Tužilaštvo BiH ga je zatim saslušalo u svojstvu svjedoka, što predstavlja razlog koji isključuje krivično gonjenje, osim u slučaju kršenja potpisanog Sporazuma o imunitetu od 15. maja 2008. godine. Shodno navedenom, u skladu s članom 224. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku BiH (u daljnjem tekstu: ZKPBiH), protiv navedenog lica obustavljena je istraga.

Postupak u kojem su donesene osporene presude

10. Presudom Suda BiH broj X-K-06/193 od 23. juna 2010. godine, donesenom u krivičnom postupku protiv apelanta i dr. (još četiri optužena), apelant je proglašen krivim da je na način opisan pod tačkom 1. izreke presude u periodu od 25. augusta do 4. septembra 2004. godine kao osnivač i lice ovlašteno za zastupanje, direktor pravnog lica „Madaco“ d.o.o., izbjegao plaćanje poreza u preciziranom iznosu propisanog poreznim zakonodavstvom Republike Srpske dajući lažne podatke o svom stečenom oporezivom prihodu, čime je počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 287. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srpske (u daljnjem tekstu: KZRS). Dalje, apelant je proglašen krivim da je na način opisan pod tačkama 2, 3, 4, 5, 6. i 7. izreke presude, u preciziranim periodima tokom 2005. godine, izbjegao plaćanje poreza u preciziranom iznosu (prema optužnicama Tužilaštva BiH od 12. februara 2009. godine i od 25. januara 2010. godine). On je time počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi s članom 54. KZBiH. Sud BiH je apelantu za počinjena krivična djela utvrdio kazne zatvora u trajanju od šest mjeseci, odnosno od tri godine i tri mjeseca, te ga je osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci. Navedenom presudom na osnovu člana 41. st. 2. i 4. KZBiH apelantu je izrečena i novčana kazna u iznosu od 10.000,00 KM, dok je na osnovu člana 110. stav 1. ZKPBiH apelantu oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom u iznosu od 629.742,80 KM, koju je apelant dužan isplatiti u korist Budžeta BiH.

11. U konkretnom slučaju, a na osnovu provedenih dokaza, Prvostepeno vijeće je utvrdilo da je pravno lice „Madaco“ d.o.o. Banja Luka (čiji je apelant osnivač i direktor) obveznik plaćanja poreza na promet proizvoda u iznosu od 629.742,80 KM, te da nije bilo uvjeta za oslobađanje, odnosno prenošenje te obaveze na drugog obveznika, jer je apelant kao direktor „Madaco“ d.o.o. Banja Luka robu u navedenim vrijednostima prodao za Sud nepoznatim kupcima kao robu namijenjenu krajnjoj potrošnji, uz napomenu da apelant kao direktor odgovara za zakonitost poslovanja navedenog pravnog lica. Apelant je umjesto da obračuna i prijavi porez na taj promet robe, dajući lažne podatke o činjenicama koje su od utjecaja za utvrđivanje iznosa poreznih obaveza, izbjegao plaćanje poreza na način što je u periodima navedenim u izreci presude tu robu koju je prethodno nabavio od raznih dobavljača prodao njemu poznatim kupcima, ali taj promet, protivno članu 18. Zakona o akcizama i porezu na promet Republike Srpske i čl. 21, 24, 26. i 27. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga BiH, nije obračunao, ni prijavio, niti platio porez, nego je u namjeri da to prikrije i izbjegne plaćanje poreza prikazao da je tu robu prodao firmama navedenim u izreci presude radi daljnje prodaje.

12. U odnosu na apelantovo poslovanje s preduzećem „Eder moda“ d.o.o. Maglaj u vlasništvu svjedoka Džavida Mečevića, Prvostepeno vijeće Suda BiH je u obrazloženju presude navelo da je ocjenom iskaza navedenog svjedoka, zatim ocjenom nalaza i mišljenja vještakinje finansijske struke Kerime Prašljivić od 18. septembra 2008. godine, kao i materijalne dokumentacije računa, narudžbenica, otpremnica i uplatnica u odnosu na pravna lica „Madaco“ d.o.o. Banja Luka (čiji je apelant osnivač i direktor) i „Eder moda“ d.o.o. Maglaj (čiji je vlasnik svjedok Džavid Mečević), na nesumnjiv način utvrdilo da je apelant zajedno sa optuženim H. G. u periodu od 26. augusta do 31. decembra 2005. godine, u namjeri da izbjegne plaćanje poreza na promet, robu (šporete, hladnjake, veš-mašine i sl.) prodao njemu poznatim kupcima za gotov novac u ukupnom iznosu od 289.152,61 KM. Navedeni promet, kako je dalje utvrđeno, nije ispunjavao uvjete iz čl. 4. i 5. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga BiH. Apelant protivno čl. 21, 24, 26. i 27. navedenog zakona nije na utvrđeni iznos obračunao, prijavio, niti platio porez u iznosu od 57.830,52 KM, a da bi to prikrio sačinio je devet lažnih računa za robu i otpremnice uz pribavljanje ovjerenih fiktivnih narudžbenica s izjavom da roba služi za daljnju prodaju pravnom licu „Eder moda“ d.o.o. Maglaj. Dalje je navedeno da je apelant u svom knjigovodstvu lažno prikazao da je robu prodao i isporučio pravnom licu „Eder moda“ d.o.o. Maglaj, a navedeni gotov novac žiralno prikazao u platnom prometu pravnog lica „Madaco“. Dalje je navedeno da je optuženi H. G. gotov novac dobijen od apelanta, kao i pripremljene račune, otpremnice i narudžbenice stavljao na raspolaganje Džavidu Mečeviću, da bi potom Džavid Mečević prema uputama optuženog H. G. gotov novac u iznosu od 266.009,11 KM najprije polagao kao pazar na transakcijske račune DOO „Eder moda“ otvorene u bankama u Zenici i Sarajevu, a potom istovremeno vršio transfer tog novca na račun pravnog lica „Madaco“ otvoren u banci u Banjoj Luci, kao uplate za robu koja nikad nije bila predmet stvarnog poslovanja, a u knjigovodstvenoj dokumentaciji pravnog lica „Eder moda“ stavljena je naznaka da su transferi vršeni fiktivno.

13. Sve navedeno, prema ocjeni Prvostepenog vijeća, proizlazi iz izjave svjedoka Džavida Mečevića. Prvostepeno vijeće je navelo da je svjedok izjavio da poznaje optuženog H. G., da su trebali imati neke poslove vezano za proširenje proizvodnje DOO „Eder moda“ Maglaj, koji se bavio šivanjem HTZ opreme, do čega nije došlo, ali su ostali u kontaktu i svjedok je od optuženog H. G. posudio jednom 3.000,00 KM da isplati plaće radnicima, te da je optuženi H. G. jednom za njega platio dvije ili tri rate kredita. Svjedok je izjavio da je s optuženim H. G. imao i druge poslove u vezi sa šporetima, i to tako što je svjedok davao narudžbenice optuženom H. G. koji je njemu davao otpremnice, optuženi H. G. donosio je novac koji je polagan u banku i transferiran dalje. Svjedok je izjavio da je imao proviziju od tog posla koja se „prebijala“ sa dugom koji je imao

prema optuženom H. G. Svjedok je izjavio da je novac na taj način prebacivan firmi „Madaco“ iz Banje Luke, da je bilo negdje oko šest naloga i devet računa, za što je novac optuženi H. G. donosio u kesi i da se radilo o iznosima od 7.000,00 KM, 12.000,00 KM, 17.000,00 KM i sl. Nakon toga, svjedok je odmah polagao taj novac na račun svoje firme u banci i ispunjavao naloge kojima je prebacivan novac na račun firme „Madaco“. Pri tome je svjedok izdavao narudžbenice, sve po nalogu optuženog H. G., a optuženi mu je davao otpremnice. Svjedok je potvrdio da se radilo samo o finansijskim transakcijama i da nikada nije bilo stvarnog prometa robe. Svjedok je još u izjavi rekao i da mu je računovođa skretao pažnju na to da je to nezakonito, ali da je on nastavio, jer je bio u teškoj finansijskoj situaciji. Međutim, nakon što su mu blokirani bankovni računa i nakon što je došla porezna inspekcija, odlučio je da prestane s tim aktivnostima. Svjedok je o inspeksijskom nadzoru obavijestio optuženog H. G. Za vrijeme dok je trajao inspeksijski nadzor prestali su s transakcijama, a nakon toga su uradili još nekoliko transakcija. Optuženi H. G. rekao je svjedoku da će se to srediti jer ima „jake advokate“. Svjedok je otišao u Istru, Republika Hrvatska, da se skrrije, međutim, na nagovor šurjaka i njegovog zeta odlučio je da se vrati i sve prijavi policiji, što je i učinio. Svjedok je izjavio da ga je H. G. kontaktirao telefonom, te da je jednu večer došao sa nekim Draganom iz Banje Luke i da su mu rekli da se drži priče da je šporete preuzimao i da ih je dalje prodavao. Nakon što je tužilac svjedoku ukazao na razlike u iskazu datom ranije u toku istrage, s obzirom na to da je svjedok ranije rekao da se radilo o Draganu Makiviću, svjedok je pojasnio da se sjeća samo da je bio Dragan, ali da mu nije znao prezime. Svjedok je izjavio da je od Tužilaštva BiH 15. maja 2008. godine dobio imunitet.

14. U odnosu na izjavu optuženog H. G. koju je dao u svojstvu svjedoka, u obrazloženju presude navedeno je da je u vezi s preduzećem „Eder moda“ izjavio da poznaje Džavida Mečevića jer ga je zanimala proizvodnja HTZ opreme koju je to preduzeće šilo za njega (optuženog H. G.), zatim da mu je Džavid Mečević lično dužan jer je za njega garantirao za kredit u Mikro kreditnoj organizaciji LOK i pomagao mu u vezi s tim. Izjavio je da Džavidu Mečeviću nije davao nikakav gotov novac.

15. Prvostepeno vijeće je navelo da je odbrana apelanta i drugih suoptuženih prigovarala na nalaze i mišljenje vještakinje finansijske struke Kerime Prašljivić, ističući da nalaz nije potpun i dat u skladu s pravilima struke, kao i da je tendenciozan. Prvostepeno vijeće je utvrdilo da čak i potpuno uredna finansijska dokumentacija ne bi sama po sebi bila pouzdan dokaz da je stvarni promet robe i obavljen, a pogotovo se zaključak o tome ne može izvesti iz nepotpune dokumentacije sačinjene uz brojne nepravilnosti i nedostatke kao u konkretnom slučaju. Istaknuto je da utvrđene nepravilnosti i nedostaci u finansijskoj dokumentaciji pravnih lica koja su obuhvaćena optužnicom, dovedeni u

vezu s iskazima saslušanih svjedoka, te iskazom vještakinje iz kojeg se nesporno može utvrditi s kojim pravnim licima je pravno lice „Madaco“ imalo finansijske transakcije, te koliki je iznos utajenog poreza na osnovu fiktivnog prometa robe, nesumnjivo potvrđuju činjenicu da do stvarnog prometa robe nije došlo. Također je navedeno da dosadašnja iskustva skoro po pravilu, posebno u predmetima porezne utaje počinjenih po modelu usluga firmi „perača novca“, pokazuju da finansijska dokumentacija može u formalnom smislu biti uredna potvrđujući da je promet robe obavljen, a da je u stvarnosti situacija suprotna, odnosno da stvarnog prometa robe nije bilo. Prvostepeno vijeće je prihvatilo nalaze i mišljenje navedene vještakinje optužbe kao objektivne i date prema pravilima struke za oblast finansija, dok je prigovore apelantove odbrane i drugih suoptuženih ocijenilo neosnovanim.

16. U odnosu na nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke Abida Hadžića, kojeg je angažirala apelantova odbrana i koji je saslušan u toku dokaznog postupka, Prvostepeno vijeće je navelo da je navedeni vještak utvrdio da je pravno lice „Madaco“ u potpunosti primijenilo relevantne propise iz oblasti poreza na promet robe, da apelant kao direktor nije obveznik plaćanja poreza na promet za prodatu robu preduzećima koja su precizirana u izreci presude, te da porezni obveznici mogu biti samo ta preduzeća pod uvjetom da u daljnjoj prodaji nisu robu prodali i naplatili porez na promet. Prvostepeno vijeće je utvrdilo da pismeni nalaz navedenog vještaka ne dovodi u sumnju utvrđeno činjenično stanje i da ga u većem dijelu prihvata. Međutim, činjenicu u pogledu nepostojanja stvarnog prometa robe između pravnog lica „Madaco“ i navedenih kupaca u izreci presude Prvostepeno vijeće je utvrdilo na osnovu drugih provedenih dokaza, tako da Prvostepeno vijeće dokaznu vrijednost spomenutog finansijskog vještačenja nije tretiralo kao odlučnu.

17. Protiv navedene prvostepene presude žalbe su izjavili Tužilaštvo BiH, apelant i ostali suoptuženi. Odlučujući o navedenim žalbama, Apelaciono vijeće Suda BiH je, nakon održane javne sjednice u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, apelanta i njegovog branioca, kao i drugih suoptuženih, donijelo Presudu broj X-Kž-06/193 od 26. januara 2011. godine, kojom je žalbu Tužilaštva BiH odbilo kao neosnovanu, a u odnosu na apelanta žalbu je djelimično uvažilo i prvostepenu presudu preinačilo u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog djela tako što se apelant proglašava krivim da je radnjama opisanim u izreci prvostepene presude počinio produženo krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. KZBiH u vezi s članom 54. KZBiH. U dijelu odluke o glavnim kaznama apelantu je smanjena kazna zatvora sa tri godine i šest mjeseci na tri godine. U preostalom dijelu u odnosu na apelanta prvostepena presuda je ostala neizmijenjena.

18. U obrazloženju presude Apelaciono vijeće je istaklo da je apelant izjavio žalbu zbog svih žalbenih razloga predviđenih članom 296. ZKPBiH.

19. U vezi sa žalbenim prigovorima koji se tiču bitne povrede odredaba krivičnog postupka, Apelaciono vijeće je istaklo da je apelant naveo da je prvostepena presuda zasnovana na nezakonitim dokazima, i to iskazima svjedoka Osmana Vljaičića i Džavida Mečevića koji su saslušani kao osumnjičeni, a nakon toga im je dat imunitet od krivičnog gonjenja. Apelant je tvrdio da se radi o nezakonitim dokazima jer je mogućnost da tužilac da imunitet od krivičnog gonjenja spomenutim osumnjičenima prema pozitivnom zakonodavstvu potpuno isključena, kao i da se davanje imuniteta, u skladu s odredbom člana 84. ZKPBiH, odnosi isključivo na svjedoke u krivičnom postupku, a ne na osumnjičene. Apelaciono vijeće je u obrazloženju odluke istaklo da je članom 17. ZKPBiH propisan princip legaliteta krivičnog gonjenja, prema kojem je tužilac dužan preduzeti krivično gonjenje ako postoje dokazi da je učinjeno krivično djelo, osim ako zakonom nije drugačije propisano, te da u tom smislu postoje i pretpostavke koje se odnose na izuzetke od principa legaliteta krivičnog gonjenja i primjenu principa oportuniteta. Apelaciono vijeće je istaklo da je za konkretan slučaj relevantan izuzetak predviđen odredbom člana 84. ZKPBiH, kojom se odustaje od krivičnog gonjenja za krivična djela u kojima će tužilac dati imunitet svjedoku, to jeste pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Dalje je navedeno da su osporavani iskazi svjedoka Džavida Mečevića i Osmana Vljaičića zapravo iskazi koji su rezultat navedenog izuzetka od principa legaliteta, a koji je, u skladu s odredbom člana 35. stav 2. tačka c) ZKPBiH, postupajući tužilac legitimno i ispravno iskoristio. Dovodeći u vezu navedene zakonske odredbe sa žalbenim prigovorima kojim se osporava odluka o imunitetu, Apelaciono vijeće je zaključilo da se u suštini u konkretnom slučaju osporava sama svrha i cilj davanja odluke o imunitetu, budući da se po logici apelantove odbrane svako lice koje se može svojom izjavom izložiti krivičnom gonjenju mora posmatrati kao osumnjičeno lice, a ne kao svjedok. U takvom slučaju uvijek bi se radilo o osumnjičenim licima, a nikada o svjedocima koji mogu biti zaštićeni od krivičnog gonjenja davanjem imuniteta. Apelaciono vijeće je smatralo da je postupajući tužilac u fazi istrage iskoristio svoja prava i dužnosti, te da je davanjem imuniteta navedenim svjedocima pribavio zakonite dokaze subjektivne prirode koje je kao takve izveo njihovim saslušavanjem u toku glavnog pretresa i kao materijalne dokaze uveo u spis predmeta i zapisnike o njihovom saslušanju u svojstvu svjedoka. Apelaciono vijeće je istaklo da je i iz materijalne dokumentacije vidljivo da su sporni iskazi u istrazi dati u svojstvu svjedoka, a ne kako se neosnovano tvrdi žalbom u svojstvu osumnjičenih lica, zbog čega su navedeni prigovori odbijeni kao neosnovani.

20. Apelaciono vijeće je navelo da je apelant kao nezakonite dokaze osporio i iskaze svjedoka Vinka Savića, Mehmeda i Kenana Tuzlaka, te osuđujuće presude protiv njih donesene po osnovu sporazuma o priznanju krivnje. Apelant je žalbenim navodima osporio i kredibilitet navedenih svjedoka, akcentirajući da su bili optuženi za krivična djela pranja novca i čije je svjedočenje u postupku rezultat postignutog sporazuma o priznanju krivnje. Apelaciono vijeće je u vezi s tim prigovorima ispitalo da li navedeni dokazi imaju karakter nezakonitih dokaza, a koji su bili ili mogli biti od utjecaja na zakonito donošenje prvostepene presude. S tim u vezi je istaknuto da je, imajući u vidu čl. 15. i 281. ZKPBiH, Prvostepeno vijeće navedene iskaze svjedoka i osuđujuće presude protiv njih ocijenilo jednako kao i svaki drugi dokaz koji se koristio u postupku, te je na osnovu njihove valorizacije, u skladu s članom 281. ZKPBiH, o tome u osporenoj presudi dalo razloge u skladu s članom 290. stav 7. ZKPBiH utvrđujući pri tome odlučne činjenice u postupku. Prilikom ocjene da li se iskazi navedenih svjedoka mogu smatrati zakonitim, Apelaciono vijeće se pozvalo na stav Ustavnog suda iz odluke M. Š. (AP 661/04, stav 38) u kojoj je istaknuto: „Kada se osuđujuća presuda u najvećoj mjeri zasniva na iskazu svjedoka koji je sa tužiocem sklopio sporazum o priznanju krivice, a sud ne daje logično i uvjerljivo obrazloženje kako tog tako i drugih provedenih dokaza, već se ta ocjena doima proizvoljnom, postoji kršenje prava na pravično suđenje“. U konkretnom slučaju, prema ocjeni Apelacionog vijeća, prvostepena presuda se ne zasniva u najvećoj mjeri na takvim dokazima, niti je zaključak o apelantovoj krivičnoj odgovornosti Prvostepeno vijeće zasnovalo na proizvoljnoj ocjeni dokaza (o čemu se sud iscrpnije izjasnio na 12. str. drugostepene presude).

21. U odnosu na žalbene prigovore o nenadležnosti Suda BiH i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka g) ZKPBiH, Apelaciono vijeće je, imajući u vidu član 7. stav 2. Zakona o Sudu BiH, utvrdilo da iznos utajenog poreza u konkretnom slučaju ne predstavlja osnov za zasnivanje nadležnosti, nego radnje koje su preduzimate izvan teritorije jednog entiteta usljed kojih su nastale štetne posljedice za entitet Republika Srpska, ali i za teritoriju izvan entiteta. Apelaciono vijeće je zbog navedenih razloga odbilo kao neosnovan apelantov prigovor nenadležnosti Suda BiH.

22. Apelaciono vijeće je prihvatilo kao osnovane apelantove prigovore o pogrešnoj primjeni člana 54. KZBiH (kojim je definirano produženo krivično djelo) i navelo da, bez obzira na to što se radi o krivičnim djelima porezne utaje propisanim različitim krivičnim zakonodavstvima u BiH, u konkretnoj krivičnopravnoj stvari moguće je prihvatiti postojanje produženog krivičnog djela porezne utaje, bez obzira na ostvarene štetne posljedice u okviru različitih budžeta. Naime,

evidentno je da postoje drugi potrebni sjedinjujući elementi produženog krivičnog djela kako su definirani odredbom člana 54. KZBiH, s obzirom na to da u konkretnom slučaju postoje vremenska i prostorna povezanost, a apelant i drugi suoptuženi pristupili su izvršenju krivičnih djela zbog istih motiva i s jednakim načinom izvršenja. Stoga je Apelaciono vijeće u odnosu na apelanta preinačilo prvostepenu odluku na način da su činjenično opisane radnje kvalificirane kao produženo krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. KZBiH u vezi s članom 54. KZBiH, jer je svojim radnjama ostvario više istovrsnih krivičnih djela porezne utaje, odnosno njegov osnovni, ali i kvalificirajući oblik iz člana 210. stav 3. KZBiH.

Izjašnjenje svjedoka Džavida Mečevića ovjerenom notarskim pečatom u Zenici 21. juna 2011. godine

23. Svjedok Džavid Mečević u izjašnjenju je naveo da njegovi iskazi kao svjedoka dati u istrazi i na glavnom pretresu u Sudu BiH nisu tačni, te da nije tačno da se radilo o fiktivnom poslu. Naveo je da je njegovo preduzeće loše poslovalo sve do momenta dok mu optuženi H. G. nije „otvorio vrata“ preduzeća „Madaco“, na šta je on pristao jer je ocijenio da na malotrgovinskoj marži može zaraditi barem za osnovne uvjete preživljavanja njegovog preduzeća i njegovih zaposlenih. Istakao je da je tačno da je njegovo preduzeće od 5. septembra do 23. decembra 2005. godine ostvarilo promet s preduzećem „Madaco“ u iznosu od ukupno 266.009,11 KM. Tačno je da je on kao odgovorno lice u svom preduzeću svojim potpisom i pečatom preduzeća naručivao onoliko proizvoda i robe koliko je ocijenio da može prodati. Dalje je naveo da je vladala velika potražnja za šporetima na čvrsto gorivo, da je naručivao i prodavao relativno velike količine, pri čemu prihvata svoj dio odgovornosti kao odgovornog lica u preduzeću za loše neažurno, pa i netačno vođenje knjigovodstva, posebno kada se radi o evidentiranju i praćenju pojedinačnih prodaja u širokoj potrošnji. Zbog toga jeste bilo moguće posumnjati da rad njegovog preduzeća s preduzećem „Madaco“ nije bio potpuno regularan, ali ističe, prihvatajući svu odgovornost, da se radilo o regularnoj trgovini, da podaci u knjigovodstvenim evidencijama koji su uneseni odgovaraju stvarnom stanju, odgovaraju činjenicama da je on kao odgovorno lice u svom preduzeću naručio i prodao, naplatio i isplatio sve ono što se navodi u narudžbenicama, otpremnicama i računima koji glase na njegovo preduzeće i preduzeće „Madaco“. Naveo je da je zatražio kontrolu Porezne uprave koja je kontrolirajući njegovo preduzeće našla da je poslovanje relativno uredno s izuzetkom djelimično loše vođenog knjigovodstva. Naglasio je da je svjestan svih posljedica zbog izmjene svog iskaza kao svjedoka, te da ih je spreman prihvatiti i odazvati se na svaki poziv sudskih organa.

Prijava Kantonalnom tužilaštvu Sarajevo zbog lažnog svjedočenja

24. Apelant je 5. augusta 2011. godine Kantonalnom tužilaštvu Sarajevo podnio krivičnu prijavu protiv Džavida Mečevića zbog lažnog svjedočenja u krivičnom postupku protiv njega. Međutim, Kantonalno tužilaštvo je 12. augusta 2011. godine obavijestilo apelanta da je predmet prosljedilo Tužilaštvu BiH. Tužilaštvo BiH je 22. maja 2013. godine obavijestilo apelanta da se istraga pred tim tužilaštvom protiv Džavida Mečevića zbog krivičnog djela davanja lažnog iskaza iz člana 235. KZBiH neće provoditi.

Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka

25. Apelant je Sudu BiH podnio zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka okončanog osporenim presudom Suda BiH. Sud BiH je Rješenjem broj S1 2 K 005313 12 Kvl 2 od 13. februara 2012. godine odbio kao neosnovan zahtjev za ponavljanje postupka pravosnažno okončanog Presudom Suda BiH broj X-Kž-06/193 od 26. januara 2011. godine. Apelantovu žalbu protiv navedenog rješenja Apelaciono vijeće Suda BiH je odbilo kao neosnovanu Rješenjem broj S1 2 K 005313 12 KŽ od 13. marta 2012. godine. U obrazloženju rješenja Apelaciono vijeće je istaklo da u odnosu na žalbene navode da je Sud BiH trebao, bez obzira na formu iskaza svjedoka Džavida Mečevića, ocijeniti sadržaj njegovog kazivanja, te njegov iskaz protumačiti i primijeniti u apelantovu korist, Apelaciono vijeće je ukazalo na to da, prema članu 327. stav 2. ZKP, u slučajevima iz tačaka a. i b. tog člana mora se pravosnažnom presudom dokazati da su navedena lica proglašena krivim za odnosna krivična djela. S tim u vezi je istaknuto da u konkretnom slučaju nije donesena pravosnažna presuda zbog lažnog svjedočenja u odnosu na spomenutog svjedoka.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

26. Apelant navodi da su mu osporenim odlukama povrijeđeni pravo na odbranu i pravo na pravično suđenje (čl. 5. i 6) iz Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), odnosno navodi povrede člana II k i člana II e Ustava Bosne i Hercegovine. Apelant smatra da je Sud BiH pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primijenio materijalno i procesno pravo. Istakao je da privredno društvo „Madaco“ d.o.o. Banja Luka, prema vrsti i obimu svoje djelatnosti (trgovina naveliko), nije bilo obveznik poreza na promet kao trgovac namalo, te da je samo trgovac namalo obveznik poreza na promet, koji prilikom kalkulacije cijene ugrađuje u maloprodajnu cijenu i u konačnici prenosi na kupca. U tom smislu, Sud BiH je očigledno proizvoljno primijenio materijalno pravo kada je utvrdio da je navedeno privredno društvo kao veletrgovac obveznik poreza na promet. To privredno društvo u vremenu

obuhvaćenom optužnicom i presudama nije prekršilo niti jedan propis iz oblasti poreznog prava i prema nalazu Porezne uprave Banja Luka od 22. decembra 2005. godine nema neizmirenih poreznih obaveza. Apelant smatra da su u konkretnom postupku nezakonito pribavljeni dokazi, odnosno ističe da su osporene presude donesene na osnovu iskaza svjedoka koji su ranije bili osumnjičeni pa su dobili imunitet ili su s Tužilaštvom BiH zaključili sporazum o priznanju krivnje. Apelant smatra da se osumnjičenom ne može dati cjelovit imunitet od krivičnog gonjenja u zamjenu za svjedočenje, kao što je to urađeno u konkretnom slučaju sa svjedocima Tužilaštva BiH Džavidom Mečevićem i Osmanom Vljaićem, koji su u toku istrage dali iskaze kao osumnjičeni. Osim toga, navodi da mu Tužilaštvo BiH nije dostavilo zapisnike o ispitivanju navedenih lica, zbog čega mu je povrijeđeno pravo na odbranu. Dalje je istakao da su osporene presude zasnovane na iskazu svjedoka koji su s Tužilaštvom BiH zaključili sporazum o priznanju krivnje, a u konkretnom postupku su davali iskaz u svojstvu svjedoka. U odnosu na nalaz i mišljenje sudskog vještaka finansijske struke kojeg je angažiralo Tužilaštvo BiH, apelant ističe da Tužilaštvo BiH vještaku nije stavilo na uvid sve dokumente i podatke relevantne za objektivno i stručno vještačenje, to jeste nalaz je bio ograničen na analizu dokumentacije koju je postupajući tužilac selektivno prikupio. Apelant je naveo da Sud BiH nije pravilno ocijenio nalaz i mišljenje vještaka apelantove odbrane Abida Hodžića.

27. Apelant je naveo da je u junu 2011. godine zatražio stručnu ekspertizu dijela poslovanja preduzeća „Madaco“ i „Eder moda“, čiji je osnivač i direktor bio osumnjičeni Džavid Mečević, o čemu se izjasnio stalni sudski vještak Refik Starčević. Navedeno je da ako se analiziraju izjašnjenje Džavida Mečevića i stručni nalaz tog vještaka može se utvrditi da je Džavid Mečević na Sudu BiH izbjegao reći istinu. Apelant je istakao da je u navedenom nalazu vještaka utvrđeno da je u postupku nadzora Porezne uprave Federacije BiH, Kantonalni porezni ured Zenica, prema rješenju od 17. novembra 2005. godine, utvrđeno da je preduzeće „Eder moda“ porezni obveznik poreza na promet prema prometu na kontu 13210-Tranzit bijela tehnika za period od 5. do 21. septembra 2005. godine nabavljene bijele tehnike od dobavljača „Madaco“ u vrijednosti od 99.000,00 KM. Tim je rješenjem Porezna uprava jednoznačno izrazila stav potvrđen rješenjem da je preduzeće „Eder moda“ nosilac porezne obaveze poreza na promet proizvoda iz poslovnih odnosa s preduzećem „Madaco“.

b) Odgovor na apelaciju

28. Sud BiH se u iscrpnom odgovoru na apelaciju dodatno osvrnuo na prigovore koje je apelant istakao u apelaciji, ukazujući na to da je identične prigovore apelant već isticao u žalbi, te da se o

njima Apelaciono vijeće dovoljno jasno i precizno izjasnilo u obrazloženju presude. Sud BiH je na kraju zaključio da su osporene presude pravilne i zakonite, predloživši da se apelacija odbije kao neosnovana.

V. Relevantni propisi

29. U **Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine** („Službeni glasnik BiH“ br. 3/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 i 8/10) relevantne odredbe glase:

Član 210. st. 1. i 3.

Porezna utaja

(1) Ko izbjegne plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine ili doprinosa socijalnog osiguranja, ne dajući zahtijevane podatke ili dajući lažne podatke o svojim stečenim oporezivim prihodima ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa ovakvih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi iznos od 10.000 KM,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 200.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 110. stav 1.

(1) Niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnom djelom.

30. **Krivični zakon Republike Srpske** („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10 i 1/12) u relevantnom dijelu glasi:

Član 287. stav 1.

Utaja poreza i doprinosa

(1) Ko izbjegne plaćanje poreza propisanih poreskim zakonodavstvom Republike Srpske ili doprinosa zdravstvenog ili penzijskog osiguranja propisanih u Republici

Srpskoj ne dajući tražene podatke ili dajući lažne podatke o svom stečenom oporezivom prihodu ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje ovakvih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 10.000 KM,

kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

31. **Zakon o krivičnom postupku BiH** („Službeni glasnik BiH“ br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09 i 93/09) u relevantnom dijelu glasi:

Član 10.

Zakonnost dokaza

(1) Zabranjeno je od osumnjičenog, optuženog ili bilo koje druge osobe koja učestvuje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

(2) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.

(3) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na temelju dokaza iz stava 2. ovog člana.

Član 15.

Slobodna ocjena dokaza

Pravo Suda, Tužitelja i drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

Član 35. st. 1. i 2. tačka c)

(1) Osnovno pravo i osnovna dužnost Tužitelja je otkrivanje i gonjenje učinitelja krivičnih djela koja su u nadležnosti Suda.

(2) Tužitelj ima pravo i dužan je da:

c) daje imunitet u skladu sa zakonom,

(...)

Član 84. st. 1, 2, 3. i 4.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

(1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.

(2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog člana, odgovorit će na ta pitanja ako mu se da imunitet.

(3) Imunitet se daje odlukom Tužitelja.

(4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio, neće se krivično goniti osim ako je dao lažni iskaz.

VI. Dopustivost

32. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

33. U skladu s članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

34. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Suda BiH broj X-KŽ-06/193 od 26. januara 2011. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Osporenu presudu apelant je primio 3. marta 2011. godine. Apelacija je podnesena 27. aprila 2011. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je apelacija očigledno (*prima facie*) neosnovana.

35. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

36. Apelant osporava navedene presude tvrdeći da su mu tim presudama povrijeđeni pravo na odbranu i pravo na pravično suđenje (čl. 5. i 6) iz Evropske konvencije, član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine, te pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

37. Ustavni sud, s obzirom na sadržaj apelacionih navoda i na kontradiktornost tih navoda sa sadržajem relevantnih odredbi Evropske konvencije na koje se apelant pozvao, zaključuje da apelant ustvari ukazuje na kršenje člana 6. st. 1. i 3. tačka d. Evropske konvencije, te će stoga Ustavni sud ispitati navode apelacije u odnosu na navodne povrede prava zagwarantiranih tim odredbama.

Pravo na pravično suđenje

38. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

39. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

40. U konkretnom slučaju postupak se odnosi na utvrđivanje osnovanosti krivične optužbe protiv apelanta, pa su član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. Evropske konvencije primjenjivi. Prema tome, Ustavni sud mora preispitati da li je postupak pred redovnim sudovima bio pravičan onako kako to zahtijevaju navedene odredbe.

41. Ustavni sud zapaža da apelant kršenje prava na pravično suđenje vidi u navodno pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju, pogrešnoj primjeni materijalnog i procesnog prava, te pogrešnoj ocjeni dokaza, te tvrdnjama da su osporene presude zasnovane na nezakonitim dokazima i kršenju prava na odbranu. Zatim, ukazuje na kršenje prava na nepristran sud, te problematizira nadležnost Suda BiH u konkretnom postupku.

42. Apelant, između ostalog, ukazuje na povredu prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, tj. osporava zakonitost izjave svjedoka Džavida Mečevića koji je svjedočio nakon što je od Tužilaštva BiH dobio imunitet od krivičnog gonjenja u zamjenu za svjedočenje.

43. Ustavni sud podsjeća na praksu Evropskog suda, prema kojoj činjenica da su dokazi nezakonito pribavljeni ili da su korišteni nedopustivi dokazi sama po sebi ne dovodi do nivoa povrede iz člana 6, osim ako je, kada se uzmu u obzir činjenice i okolnosti slučaja, došlo do nepravičnog suđenja. Sud često zapaža da njegova uloga nije da odlučuje o dopustivosti dokaza u nacionalnim sudovima, te da taj sud više vodi računa o pravičnosti postupka kao cjeline. U odnosu na pravičnost dokaza i njihovo korištenje, Evropski sud pridaje značaj sljedećem: 1) da li je podnosilac predstavke dobio mogućnost da osporava autentičnost dokaza i da se suprotstavi njihovoj upotrebi; i 2) kvalitetu dokaza, uključujući i da li okolnosti pod kojima su pribavljeni dokazi bacaju sumnju na njihovu vjerodostojnost i tačnost (vidi *Jalloh protiv Njemačke* [GC], br. 54810/00, stav 96, ECHR 2006-IX).

44. Ustavni sud uočava da je tokom postupka apelant osporavao valjanost dokaza, odnosno ukazivao na to da se prvostepena presuda zasniva na nezakonitim dokazima, tj. iskazima svjedoka koji su sa Tužilaštvom BiH zaključili sporazum o priznanju krivnje ili su dobili imunitet od krivičnog gonjenja u zamjenu za svjedočenje. Osim toga, apelant je ukazivao i na vjerodostojnost iskaza svjedoka Džavida Mečevića. S tim u vezi, Ustavni sud zaključuje da je apelantu pružena mogućnost da osporava vjerodostojnost dokaza i protivi se njihovoj upotrebi u toku krivičnog postupka koji je vođen protiv njega u smislu navedenog principa. Dalje, Ustavni sud će analizirati kvalitet dokaza, uključujući i to bacaju li okolnosti pod kojima su dokazi pribavljeni sumnju na njihovu vjerodostojnost.

45. U odnosu na pitanje koje je i apelant problematizirao, tj. da li je u konkretnom slučaju trebalo odstupiti od principa legaliteta prema kojem tužilaštvo ima obavezu krivično goniti počinioca krivičnih djela, Ustavni sud zapaža da je jedan od načina koji koriste savremene države i međunarodna zajednica za uspješniju borbu protiv izvršilaca teških krivičnih djela, svakako,

stvaranje zakonskih mehanizama koji dopuštaju da tužilac pod određenim uvjetima odstupa od principa legaliteta krivičnog gonjenja, a to su svakako posebni slučajevi, kada to zahtijeva veći javni interes. U takvim slučajevima radi se o specifičnoj primjeni principa oportuniteta od krivičnog progona za lice koje je na određeni način bilo umiješano u izvršenje krivičnog djela, ukoliko takvo lice saraduje s organima gonjenja u smislu davanja podataka, informacija i dokaza koji imaju presudnu ulogu u otkrivanju teških krivičnih djela i procesuiranja njihovih izvršilaca.

46. Također, Ustavni sud ističe da je Evropski sud za ljudska prava smatrao da je ovlašten prilikom odlučivanja o osnovanosti zahtjeva uzimati u obzir i „nove podatke“, to jest sve dodatne informacije i „svježe argumente“, smatra li ih relevantnim, pa i onda kad te informacije, dokumenti ili drugo gradivo nisu bili predloženi sudovima ili drugim nadležnim organima tužene države u vrijeme vođenja postupka pred njima (vidi Evropski sud, *K. i T. protiv Finske*, predstavka broj 25702/94, presuda od 12. jula 2001. godine).

47. Dakle, apelant je proglašen krivim zato što je počinio produženo krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. KZBiH u vezi s članom 54. KZBiH, što je zasnovano i na iskazu svjedoka Džavida Mečevića i nalazu vještaka finansijske struke.

48. Ustavni sud nalazi da je Sud BiH utvrdio da je apelant poslujući s preduzećem „Eder moda“, čiji je vlasnik Džavid Mečević, na ostvareni promet robe u iznosu od 289.152,61 KM utajio porez na promet robe u iznosu od 57.830,52 KM. Sud BiH je utvrdio da to proizlazi iz iskaza svjedoka Džavida Mečevića, koji je s Tužilaštvom BiH zaključio sporazum o imunitetu i protiv kojeg je obustavljena prethodno pokrenuta istraga zbog počinjenja krivičnih djela organiziranog kriminala i pranja novca. S tim u vezi, Ustavni sud naglašava da u krivičnom postupku iskaz svjedoka koji je dobio imunitet od krivičnog gonjenja mora biti potkrijepljen i drugim dokazima, što je put pravilne ocjene njegove vjerodostojnosti. Ustavni sud zapaža da se Sud BiH u vezi s iskazom navedenog svjedoka pozvao na nalaz sudskog vještaka finansijske struke kojeg je angažiralo Tužilaštvo BiH. Dalje, Ustavni sud zapaža da je predmet vještačenja vještaka Tužilaštva BiH i vještaka kojeg je predložila apelantova odbrana bila ista knjigovodstvena dokumentacija preduzeća „Eder moda“ (narudžbenice, otpremnice, računi). Međutim, kako dalje zapaža Ustavni sud, Sud BiH je zaključio da čak i potpuno uredna finansijska dokumentacija ne bi sama po sebi bila pouzdan dokaz da je stvarni promet robe i obavljen, a pogotovo se zaključak o tome ne može izvesti iz nepotpune dokumentacije sačinjene uz brojne nepravilnosti i nedostatke kao u konkretnom slučaju. Dakle, kako dalje zapaža Ustavni sud, Sud BiH je smatrao da se na osnovu knjigovodstvene dokumentacije prema kojoj je preduzeće u vlasništvu spornog svjedoka naručivalo i plaćalo robu ne može izvesti

pouzdan zaključak da li je postojao stvarni promet robe. Ustavni sud zapaža da je Sud BiH konkretne činjenice smatrao utvrđenim prije svega i u odlučnoj mjeri na osnovu izjave navedenog svjedoka. Međutim, Ustavni sud zapaža da Sud BiH nije dovoljno i argumentirano obrazložio zašto je prihvatio iskaz spornog svjedoka kao istinit. Ustavni sud ističe da Sud BiH nije ponudio bilo kakve druge argumente zašto je smatrao da su narudžbenice robe i uplate novca bile fiktivne, osim što je to izjavio sporni svjedok. U datim okolnostima Ustavni sud zapaža da je i sam svjedok imao interes da se brani od sumnjivih transakcija u kojima je i sam učestvovao. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zapaža da Sud BiH nije ponudio dovoljne i objektivne argumente na kojima je zasnovao svoje tvrdnje da se u konkretnom slučaju radilo o fiktivnom prometu robe. Ustavni sud ima u vidu i naknadne izjave spornog svjedoka Džavida Mečevića koje je ovjerio pred notarom, a koje dodatno izazivaju sumnju u kvalitet njegovog iskaza.

49. Imajući u vidu utvrđene činjenice u konkretnom krivičnom postupku, Ustavni sud zaključuje da Sud BiH u smislu prava na pravično suđenje nije ponudio dovoljne i argumentirane razloge zašto je prihvatio iskaz spornog svjedoka, te imajući u vidu i naknadne „nove dokaze“ (izjašnjenje spomenutog svjedoka ovjereno notarskim pečatom), Ustavni sud nalazi da iz navedenoga proizlazi najmanje razumna sumnja u objektivnost tog iskaza.

50. Ustavni sud podsjeća na to da je u smislu člana 6. Evropske konvencije njegov zadatak da pruži ocjenu o tome da li je postupak bio pošten, odnosno da li je upotrebom spornog dokaza ispunjen zahtjev poštenog suđenja. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da okolnosti pod kojima je pribavljen sporni dokaz, kao i „novi dokazi“, izazivaju osnovanu sumnju u njegovu vjerodostojnost i tačnost, zbog čega u postupku nisu ispunjeni zahtjevi poštenog suđenja. Zbog toga je povrijeđen član 6. stav 1. Evropske konvencije.

Ostali navodi

51. Ustavni sud smatra da nije neophodno ispitivati ostale apelantove navode u odnosu na druge aspekte člana 6. Evropske konvencije, s obzirom na to da je već utvrđena povreda njegovog prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

52. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada iskaz svjedoka koji je dobio imunitet od krivičnog

gonjenja nije potkrijepljen i drugim dokazima, a okolnosti konkretnog slučaja izazivaju osnovanu sumnju u njegovu vjerodostojnost i tačnost.

53. S obzirom na odluku Ustavnog suda u ovom predmetu, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj AP 1185/11 od 28. februara 2013. godine.

54. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 64. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

55. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Valerija Galić